

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף צ

(המשך מעמוד קודם)

ההוא גברא: היה אדם שאסר על עצמו ליהנות מהבריות אם ישא אשה לפני שילמד תורה (לפי שרצה ללמוד תורה לפני שישא אשה כדי שלא יתבטל בגלל עול הפרנסה), ואכן השתדל בכל כוחו ללמוד תורה אבל לא עלה בידו.

במצב הנוכחי לא היה אותו אדם יכול לשאת אשה, כיון שלא למד תורה, ואם היה נושא אשה היה נאסר עליו ליהנות מהבריות כפי התנאי שעשה, וכן לא היה יכול להתיר את נדרו לדעת רבי נתן כיון שאי אפשר להתיר את הנדר לפני שהוא חל.

בא רב אחא בר רב הונא ושבשיה, כלומר רב אחא הטעה את אותו אדם ואמר לו שיכול לשאת אשה ולמרות זאת לא יאסר עליו ליהנות מהבריות, ואכן אותו אדם נשא אשה ובכך התקיים התנאי שעשה ונדרו חל ונאסר עליו ליהנות מהבריות.

ושרקיה טינא: רב אחא לכלך את בגדיו של אותו אדם בטיט כדי להראות שהוא צריך ליהנות מהבריות שיכבסו את בגדיו, והביאו לפני רב חסדא שיתיר לו את נדרו.

אמר רבא: מי הוא החכם שידע לעשות כך? (= שהטעה אותו והשיאו אשה כדי שיחול הנדר ורק אז הוא יוכל ללכת לחכם להישאל על נדרו, כדעת רבי נתן שאפשר להתיר את הנדר רק לאחר שהוא חל), רק רב אחא בר רב הונא שהוא אדם גדול ידע לעשות כן!

דקסבר וכו': והטעם שהוא עשה כן, לפי שהוא סובר שבשם שרבנן ורבי נתן חולקים בהפרה (= הפרת בעל) כך הם חולקים בשאלה (= התרת חכם), ולכן רק לאחר שהוא נשא אשה והנדר חל היה באפשרות רב חסדא להתיר לו.

ורב פפי אמר: רב פפי חולק וסובר שרבי נתן וחכמים חולקים רק בהפרה, אבל בשאלה כולם מודים שאי אפשר להפר לפני שחל הנדר. טעמו של רבי נתן - שנאמר "**וְהִפְרָהּ**

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

הַלְבָּנָה", ודורשים "וחפרה" כאילו נאמר "והפרה", ומתי יכול להפר לה? "הלבנה" וכאילו נאמר "חל בנה", דהיינו רק לאחר שהנדר חל שהנודר נדר כאילו בנה במה. ומכאן שהבעל יכול להפר רק לאחר שהנדר חל. טעמם של חכמים - שנאמר "מִפְּרֹ מַחְשְׁבוֹת עֲרוּמִים", משמע שאפשר להפר אפילו על מחשבה בלבד שעדיין לא חלה. ומכאן שהבעל יכול להפר אפילו לפני שהנדר חל. אבל בשאלת חכם כולם מודים שהחכם לא יכול להפר לפני שהנדר חל, לפי שנאמר "**לא יחל דְבָרוֹ כְּכֹל הַיָּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה**", דהיינו לאחר שהנדר חל ובא לידי עשייה אז אמנם הוא לא מוחל על נדרו אבל אחרים (= החכם) יכולים למחול (= להתיר) לו. מכאן שהחכם יכול להתיר לו רק לאחר שהנדר חל.

לימא מסייע ליה: הגמ' מביאה ראייה לרב פפי (הסובר שכולם מודים שהחכם מתיר רק לאחר שהנדר חל) מבריייתא.

וכפי שלמדנו מבריייתא - האומר 'קונם שאיני נהנה לפלוני, ולמי שאשאל עליו', כלומר שאם אלך לחכם להישאל על שנדרתי לא ליהנות מפלוני הרי שאני לא ינה מהחכם שיתיר לי, הדין הוא שעליו להישאל על הראשון (= על שנדר לא ליהנות מפלוני) ואח"כ עליו להישאל על השני (= על שנדר לא ליהנות מהחכם שהתיר לו). ע"כ הבריייתא. ואם אפשר להישאל על נדר שעוד לא חל מדוע עליו להישאל קודם על הראשון, שישאל על מה שירצה קודם, אלא מכאן ראייה שאי אפשר להישאל על נדר שעדיין לא חל, ולכן לא יכול להישאל בהתחלה על מה שנדר לא ליהנות מהחכם לפי שהוא עדיין לא חל.

דחיייה: ומי ידע אי האי קמא אי האי בתרא: מי אמר שהבריייתא קוראת לנדר הראשון 'ראשון' ולשני 'שני'? אולי כוונת הבריייתא שישאל על מה שירצה, אלא שלראשון שירצה להישאל עליו היא קוראת 'ראשון' ולמה שישאל לאחריו היא קוראת 'שני', אבל באמת לא משנה הסדר.

אלא לימא מסייע ליה: הגמ' מביאה ראייה מבריייתא אחרת.

וכפי שלמדנו מבריייתא - האומר 'קונם שאיני נהנה לפלוני, הריני נזיר לכשאשאל עליו', כלומר שאם אלך לחכם להישאל על שנדרתי לא ליהנות מפלוני אני יהיה נזיר, הדין הוא שעליו להישאל קודם על נדרו (= שלא ליהנות מפלוני) ואח"כ להישאל על נדרו. ע"כ הבריייתא. ואם אפשר להישאל על נדר שעוד לא חל מדוע עליו להישאל קודם על

נדרו, שישאל על מה שירצה קודם, אלא מכאן ראה שאי אפשר להישאל על נדר שעדיין לא חל, ולכן לא יכול להישאל בהתחלה על מה שנדר להיות נזיר לפי שהוא עדיין לא חל.

אמר רבינא אמר לי מרימר וכו': שכל המחלוקת בין רבי נתן לרבנן היא רק בהפרה של בעל או אב, אבל בהתרת נדרים לכולי עלמא ניתן להתיר את הנדר אפילו קודם שהוא חל (דהיינו רבי נתן מודה לחכמים). והטעם משום שכתוב 'לא יחל דְבָרָו' אפילו דיבור שאין בו מעשה כלומר שהוא לא חל בפועל - הוא 'לא יחל' אותו אבל אחרים (חכם או בית דין) מתירים לו אותו.

מיתיבי קונם שאיני נהנה לפלוני ולמי שאשאל (גירסת כ"מ) עליו: כנ"ל. והקושיא שגם בהתרת נדרים צריך להישאל דוקא לאחר שיחול הנדר? והתירוץ כנ"ל שמלשון הברייתא לא ברור למי היא קוראת ראשון ולמי שני.

מיתיבי קונם שאיני נהנה לפלוני (גירסת כה"י) וכו': וכנ"ל. וזו כבר תיובתא שאין עליה תשובה.

משנה: האומרת טמאה אני לך: אשת כהן שאמרה לבעלה נאנסתי ואני אסורה לך – מתגרשת ומקבלת כתובתה. (כי אשת כהן שנאנסה אסורה על בעלה ומכיון שהיא לא אשמה בכך היא מקבלת כתובתה. אבל אשת ישראל שנאנסה מותרת על בעלה, ואילו אם היא נבעלה ברצון היא יוצאת בלא כתובה).

האומרת השמים ביני לבינך: רק בשמים יודעים שאתה לא יורה כחץ וממילא אינך ראוי להוליד, ואני רוצה בן שיעזור לי לעת זקנתי (כי בלא הטענה הזו אין לה סיבה להתגרש משום שהיא לא מצווה על פרייה ורבייה) – מתגרשת ומקבלת כתובה.

הנודרת 'נטולה אני מן היהודים': שלא תיבעל לאף יהודי, כי התשמיש קשה לה. ומכיון שהיא אנוסה בכך יש לה כתובה.

חזרו לומר: אך חששו חכמים שדברים אלו יהוו פתח לאישה לתת עיניה באיש אחר ולהתגרש, וללכת למקום שלא מכירים בה (ובדבריה ונדריה) ולהתחתן. ולכן לא מאפשרים לה להתגרש. דהיינו: באומרת 'טמאה אני' - לא האמינו לה עד שתביא ראייה.

יעשו דרך בקשה: יעשה סעודה ויפייס אותה שלא תדבר על כך יותר. (ויש מפרשים: יבקשו רחמים בתפילה מהקב"ה שיתן להם בנים -תוס').

יפר חלקו: כלומר הוא יפר את הנדר רק ממה שנוגע אליו (כי זה דברים שבינו לבינה), וממילא היא תשמש איתו, אבל לאחר שתגרש היא תישאר אסורה לכל היהודים.

גמרא: מהו שתאכל בתרומה: האם מכיון שהיא לא נאמנת לומר 'טמאה אני' היא גם מותרת לאכול בתרומה, או שכל מה שחכמים לא האמינו לה דוקא בכדי להיאסר על בעלה (שלא תתן עיניה באחר), אבל לענין תרומה מאמינים לה והיא אסורה לאכול?

לדעת רב ששת אוכלת בתרומה, כי אם לא תאכל יוציאו לעז על בניה שהם נולדו מביאה פסולה, שהרי אימא שלהם אסורה לאכול בתרומה כי היא נבעלה לאדם פסול שפסל אותה. לדעת רבא אסורה לאכול, כי כשיראו אותה אוכלת חולין יאמרו שלא היה לה תרומה לאכול, ולא יחשבו שהיא פסולה.

אמר רבא ומודה רב ששת: שאם היא נתגרשה או נתאלמנה אינה אוכלת תרומה, ולא יוציאו לעז על בניה, כי יאמרו שלאחר הגירושין או מיתת בעלה היא נבעלה לפסול לה שפסל אותה. (אבל אם לא היתה נפסלת היתה מותרת לאכול בתרומה אפילו אם היא ישראלית בגלל בניה הכהנים -תוס').